

Zanimive pripovedi profesorja Silvestra.

5. Kakšna bi bila zemlja brez solnca.

roč poletni dan je bil, ko smo se bili spet zbrali v vilii prijaznega profesorja Silvestra. Prav dobro nam je del hlad v sobi, zastrti z neprosojnimi zavesami. Kar nekam dremotni smo postajali, komaj da smo bili vstopili, upehani od neznosne vročine. Stari profesor je menda to tudi opazil. Kajti še preden je začel govoriti, privzdignil je zavese pri oknih, da nas je objela v polni meri solčna svetloba, potem pa je pristavil:

»Le dajmo solncu prosto pot, da nas more obsevati! Solnce je namreč za nas največji božji dar. Kaj mislite, otroci, kako bi bilo na zemlji, če ne bi imeli solnca?«

Radovedni smo se spogledali z gospodom profesorjem ob tem njegovem vprašanju. Ko mu pa nihče ni odgovoril, je začel sam spet pripovedovati.

»Nekoč se mi je sanjalo, da so se bili ljudje naveličali življenja, kot ga moramo vsak dan vsi živeti na zemlji. Odkraja so začeli govoriti: Življenje je kratko, pa še to težavno. Čemu bi se ubijali, delali in trpeli? Rajši se poveselimo in odpočijmo!

Od tistega dne so povečini vsi ljudje popustili svoja dela. Kovač ni več koval, kmet ni več oral in sejal, trgovec ni več prodajal, uradnik ni maral več v pisarno in ne delavec v tovarno. Skratka: vsi so začeli pasti lenobo in pohajkovati. Kmetje so poležavali v vrtnih sencah, meščani so se izprehajali po solčnih šetališčih, mladina se je zbirala po igriščih, stari so pa leno zborovali v svojih zbirališčih.

Tako je šlo nekaj dni, in začuda dobro je uspevalo po zemlji to veselo življenje. Smeh in spev, pesem in godba sta se čuli povsod.

Tedaj se je pa ozrlo solnce jezno dol z neba na to veselo zemljo. Hitro kot blisk je preletelo vso zemljo in z jasnimi svojimi žarki je pregledalo vse njene koticke. Ko pa je videlo prečudno izpremembro med ljudmi in njih prešerno veselje, tedaj je užaljeno reklo samo sebi:

»Čakajte, lenuhi! Če nočete sami od sebe vedeti, da je človek ustvarjen za delo kot ptica za letanje, vam pa jaz s silo to pokažem. Ne bom storilo drugega kot to, kar delate vi vsi. Skrijem se in nekaj časa počijem, potem boste pa že spoznali, da brez mene ne morete nikamor. In res! Če vi ne sejete, čemu bi izvabljal jaz s svojo toploto iz zemlje seme, ki ga ni v zemlji? Če vi ne orjete, čemu bi jaz ogrevalo zemljo, da daje sad? Če vi ne delate, čemu bi jaz vam dajalo svetlobo; saj lenarite lahko tudi v temi.«

Tako si je reklo solnce ob pogledu na brezdolne ljudi in tako je tudi storilo. Jezno je zašlo nekega večera v zaton in več dni zaporedoma ga ni bilo več na izpregled. Temni oblaki so prepregli nebo. Čemerni in pusti,

nad vse dolgočasni dnevi so prišli nad zemljane. Tudi so ljudje izvedeli, da se solnce kuja zato, ker se kujajo oni za delo; a vendar se niso lotili dela in ne sprijaznili se s solncem. Še zbadljivo so začeli solncu groziti, češ: »Le, če hočeš, bomo vsaj videli, kdo bo prej odjenjal. Saj, če nam ti nočeš svetiti, imamo pa ponočno solnce, ki mu pravimo luna, in ta nam bo toliko lepše in milejše svetila, kolikr bolj nam boš ti nagajalo s svojim skrivanjem.«

Tako so kljubovalno govorili ljudje solncu, a so se pri tem motili. Kajti od onega večera, ko se je bilo skrilo solnce, tudi luna ni hotela več zasvetiti, in z luno vred so se poskrile tudi vse zvezde.

Tedaj so se napotili ljudje do najbolj učenih zvezdoznancev in jezno so jih vprašali: »Zakaj se nam je zdaj, ko nam kljubuje solnce, skrila tudi luna?«

Oni pa so odgovarjali: »Norčki! Ali ne veste, da bo tudi luna le temna, ako ne bo sijalo solnce? Saj luna dobiva svojo svetlobo le od solnca.«

Nosovi so se ljudem pobesili ob tem odgovoru. Spoznali so, da bi bilo dobro prositi Boga, naj ukaže solncu, da posije; toda v svojem napuhu se niso uklonili. Še bolj prevzetno so govorili med seboj: »Naj le nagaja solnce, če hoče, saj imamo dovolj še drugih stvari, ki nam dajejo svetlobo in toploto. Imamo premog in vodo in z njiju pomočjo si ustvarimo gorljivega plina in žarne elektrike. Še lepše se bo dalo živeti v njiju žarkih kot pa v žarkih nagajivega solnca.«

Tako so govorili ljudje, pa ne samo govorili — mnogi so se že tudi zganili na delo. Napeljali so vode, postavili stroje, nakopali in navlekli premoga, razpredli po deželi in mestu na stotine in tisoče ceví, da se je jel po njih valiti gorljivi plin in po žicah poskočna elektrika. Spet se je ljudem precej časa godilo dobro ob jasni električni luči in ob toplih plinovih pečeh.

Žal, da je na zemlji vsaka sreča le kratka. Nekaj časa je bilo res spet na zemlji prijetno življenje, pa le za tiste, ki niso imeli s plinom in elektriko nobenega opravka. Ko pa so zahtevali svoj delopust tudi oni delavci, ki so se ukvarjali z nabavo in uravnavo elektrike in plina, tedaj je spet nastopila izprememba. Z onim dnem namreč, ko so delavci delo pustili, je zmanjkalo premoga, obstali so stroji, in kmalu ni bilo ne plina in ne elektrike več — seveda tudi ne luči in toplote.

Vendar so ostali ljudje trmastí še dalje. Namesto da bi se pobotali z Bogom in s solncem in poprijeli za delo, so iznova prešerno modrovali: »Nič zato, če nimamo premoga. Saj imamo še vodo. Močni vrelci izvirajo v gorah, in te vrelce bomo zaježili, da dobijo pomnoženo moč. Potem jih bomo pa spustili na kolesa in na turbine, in šli bodo stroji tudi brez premoga in spet bo dovolj luči in toplote.«

In kar so sklenili, so hoteli tudi izvršiti. Že so odšli v hribe in gore, da zaježijo gorske potoke in naredijo tolmune, iz katerih bi drla z vso silo voda na kolesa in na turbine. A glejte ga šmenta! Studenci so se bili

uprav v teh dneh popolnoma posušili. Šli so domišljavi ljudje in iskali novih, pa jih niso našli. Ugibali so, odkod to, a odgovora nišo vedeli. Zato so šli k zemljemercem in poznavalcem zemlje, pa so jim rekli: »Vi, učeni možje, povejte nam: odkod to, da so naenkrat usahnili vsi studenci in potoki?«

Pomenljivo so se muzali učenjaki, potem jim je odgovoril najbolj učeni: »Odgovor na to je lahek. Sami veste, da nimamo že precej časa nobene solnčne luči. Ker pa nimamo solnca, se tudi led in sneg, ki so ga polni vrhovi gorâ, ne taja. Ker pa se sneg in led ne taja, ne prodira voda v zemljo, da tam tvori studence in vrelece gorâ. Je pa še nekaj drugega. Ker nimamo solnca, ne izhlapeva morje nobene sopare. Ker pa ni vodne sopare, tudi ni meglâ in oblakov, ki bi dali dežja in vode. Odtod pride, da so posahnili vsi studenci in reke.«

(Konec.)

Hribernik Karol:

Zvesta Hana.

Na vznožju dolgega griča je dozorela Ločnikova pšenica. V klasju so pedpedikale prepelice in vabile mladiče na prelet.

O prvem svitu so zapeli brusi, in na njivi so padale bili v dolgih vrstah. Med ženjicami se je sukala tudi stara Hana, čeravno je ženjice niso več štele med hišne deklice. Prišepala je z upognjenim hrbtom, toda pokazati je hotela, da zna še sukati srp. Pa Hani ni bilo ravno treba, kajti to ni bilo nikjer zapisano, da se mora kosati z mladimi močmi. Hana je rada pela. Pesmi so ji polnile srce s sladko radostjo, srce ji je prekipevalo, in solze v očeh so izvirale iz iskrenega srca. Hvaležna je bila Ločnikovim, ki so jo bili sprejeli kot siroto v hišo, pestovala je tudi sedanjega gospodarja Ločnika, ki jo je zelo spoštoval. Počastil jo je večkrat pred sosedi, češ, menil bi, da bi si ne mogel predstavljati svojega doma brez stare Hane. Hana pa si je prikrivala ginjenost na ta način, da si je ob taki priliki brisala obraz s predpasnikom in odgovarjala: »E, e, ni se treba z menoj norčevati, saj bom kmalu umrla in vam ne bom več na poti!« Ločnica pa je postrani pogledala svojega moža in dejala: »Pusti, pusti Hano, kaj bi jo dražil!« Ločnik je nato prihodnjo nedeljo gotovo prinesel Hani kakšno darilce iz vaške trgovine, pa naj je že bil robec ali nekaj blaga za krilo ali predpasnik. Ob taki priliki je bila Hana dokaj dobre volje in najboljših namenov. Ločnik pa je rekel svoji ženi: »Hanine marljive roke in pošteno srce so pravi blagoslov za našo hišo!« Ločnica mu je prikimala ter si mislila: »Glej, štediti res da zna moj mož. Zadovoljil jo je z malim in opravil z dobro besedo več ko sosedje z velikimi izdatki.« Rekla pa je z gospo-